

Akif Emre ve ‘‘Göstergeler’’ Yusuf Aliođlu

www.bingolgazetesi.com.tr/yazar-akif-emre-ve-gostergeler-206.html 23 Mayıs 2017 – Salı

‘Onur ve donanım’ kavramlarını şahsında mezceden ender münevverlerimizden Akif Emre vefat etti.

Hiç karşılaşmadığım ama düzenli olarak takip ettiğim, istifade ettiğim ve belirli konularla ilgili olarak ‘acaba o ne yazacak?’ şeklinde fikirlerini merak ettiğim biriydi.

Akif Emre’nin modern ilişkilerin yıpratıcılığı ve çeldiriciliği karşısında gerçek bir aydını oynadığını düşünüyorum.

Dış politika, kültür, sanat, din, tarih, düşünce gibi önemli konularda kalitesi yüksek yazılar yazdı, eserler bıraktı. Sinema, seyahat, gazetecilik, yayıncılık, televizyonculuk gibi geniş bir yelpazede paylaşımlarda bulundu.

İlk önce Yeni Devir ile başladı gazetecilik hayatına. Sonra önemli bir proje olarak Yeni Şafak kurucuları arasında yer aldı. Bir ara gazetenin genel yayın yönetmenliğini yaptı. Halen köşe yazıları ile adı geçen gazetede okurlarıyla haftada üç defa buluşuyordu. Dünya Bülteni isimli haber sitesinde genel yayın yönetmenliği yapmış, Hece dergisinde edebiyat üzerine yazılar yazıyordu. Son olarak da ‘haberiyat’ sitesinde aynı görevi devam ettiriyordu.

Akif Emre yayıncılık hayatında da hayırlı işlere imza attı. İnsan, Akabe, Küre ve Klasik yayıncılıkta onun imzası ve emeği vardır.

Bir dönem belgesel çalışmalarına yoğunlaştığını hatırlıyorum. Mesela Endülüs ilginin ardında kesinlikle Akif Emre emeği vardır. ‘‘Elveda Endülüs: Moriskolar’’ adlı çalışması yüreklerimizi burkan, zihnimizi mahmur bir beste gibi silkeleyen aziz bir hatıra olarak yerini aldı. Bu silkeleyişe 21 Mayıs 2009 tarihli yazısında şöyle bir ek yapıyordu: ‘‘İslam medeniyetinde Endülüs’ün katkısını keşfetmek kadar yaşayan Endülüs’le de ilgilenmek yaşayan diriler için bir sorumluluk. Gırnata’nın karlı dağlarından akan suyun şırıltısıyla ışık ve ses bütünleşmeden bir medeniyet yeniden dirilmez.’’

İtiraf etmeliyim ki Kafkaslar, Balkanlar, tarih ve şehir tarihçiliği ilginin ardında duran figürlerden biri de yine Akif Emre’dir. Şehir, insan ve kimlik dolayımında nefis yapıtlar sundu. Osmanlı şehirleri Saraybosna, Mostar, Üsküp, Selanik bu vesile ile unutulmaz tatlar bırakan dahası bağımlılık yapan çalışmalardı.

Bu arada 1992-95 arasında devam eden Bosna savaşında yüklendiği sorumluluk onu farklı kılmıştı. Farklı bir bilinç ile gelişmeleri okuyan ait olduğum dünyanın insanları Akif Emre’den gelen haberlerle daha emin cümleler kuruyorlardı.

Kudüs’ü Akif Emre’den dinlemek ve Mimar Sinan kimliğini onun cümleleri ile almak bir ayrıcalıktı desem abartmış olmam. Ardında Kubbetu-s Sahra ile bütünleştiği resim Akif Emre estetik galerisinden bir nefes gibiydi.

Nuri Pakdil gibi o da hassastır Kudüs mevzusuna. Gündemin ne olduğuna bakmadan ve bir tüketim nesnesine indirgmeden, cesurca ve büyük harflerle KUDÜS diyebilen izzet sahibi bir kalemdir o. Bir yazısında, ‘Kudüs her zaman bu coğrafyanın insanı için hayati bir konudur. ‘Kudüs düşüncesi’ varoluşsal bir önemdedir’ diyerek amansız bir Kudüs savaşımı verdi.

Tarihsel hafızamızı koruma adına mekân ve maddi varlıklar olan tarihi eserlerle sahih diyaloglar kurma seansları yaptı. Zihnini ve bedensel mesaisini seyahatler ve şehir çalışmaları üzerinden bu konuya teksif etti.

Akif Emre’yi Atasoy Müftüođlu’na benzetirdim. Ümmetin mağdur, mazlum, bir köşede kalmış melûl ve تنها Müslümanlarını Türkiye Müslümanları ile tanıştırmayı bir vazife edinmişti sanki. Müslüman coğrafyayı inanç kaleydoskopu ile izler, izlenimlerini ibadet tadında servis ederdi. Filistin, Keşmir, Moro, Kırım gibi yerlerden, hamasetten uzak hasbi yoğunluklarla yazılmış haberler aktarırdı.

Myanmar üzerine sahici ilgiler yaratacak çabalar geliştirdi. Budist-Müslüman çatışmasında Bangladeş'in içimizi acıtan tutumunu daha çok onunla öğrendik. Arakan kelimesinin 'rükn'den geldiğini de o hatırlatmıştı.

Arakan üzerine yazdığı bir makalesinde sağcılık, milliyetçilik ve muhafazakârlık ile arasına net çizgiler koyarak İslami düşünüşün yeryüzünün tümüne ilgi gösteren hassasiyetini işler ve yeryüzü mazlumlarının vicdanı olmayı işaretler. Aynı yazıda muhafazakâr-İslamcı sentezin bu formatı kavrayamayacağını, iktidar ilişkilerinde tükenenlerin ümmetçi refleksler geliştiremeyeceğini tespit eder.

Medeniyet kavramını önemsemi ve bunun üzerine yazılar kaleme aldı. 'Kapitalizm ile hesaplaşmayan bir Müslüman aklın medeniyet iddiası olamaz' gibi keskin bir şuurun berrak cümlelerini kurdu.

Güçlü vurgular ve özgün kurgularla tüketim konusuna dikkat çekti. İnsanı 'tüketen hayvan'a dönüştüren kapitalizm ve reklam ilişkisi üzerine yazdığı yazılarda 'reklamın sahte gerçekler inşa ederken hakikati katletmesini asıl sorun' olarak işledi.

'Göz zevkini bozmak' kavramsallaştırması üzerinden batılı toplumların islamofobia veya İslam aleyhtarlığının fitrata aykırı tahammülsüzlüklerini gözledi.

Aliya İzzet Begoviç'in Türkiye şubesi gibi görürdüm onu. Aliya ile yaptığı röportaj alanında örnek bir çalışma idi denilebilir.

Seyyid Hüseyin Nasr ile yaptığı ve Dergâh dergisinde yayımlanan röportaj da bir o kadar önemli ve içeriği zengin idi.

Şiir konusunda mekânsal tarayıcılığı ve Maraş adresine kondurduğu itina aynı tespitlere sahip olma noktasında beni rahmetliye daha bir yakınlaştırmıştı.

Benim için Akif Emre'yi değerli kılan özelliklerinden bir tanesi de son zamanlarda iktidar imkânlarına teşne olan çevrelerin düştükleri çelişkilerden bir bilinç düzeyinde uzak durması idi. Muhafazakârlığın bile anlam kaybına ve pratik yoksunluğuna uğradığı bir zamanda böylesi duruşların hatırlatıcı şahitliği son derece önemlidir.

Kavramsal yüklemelere ait ince işçiliği de anılmaya değer göstergelerindedir. 'Müslüman Dünya' ve 'İslam Dünyası' ayrımı bunlardan bir tanesidir. Şahsiyetleri yeniden yorumlama yeteneği ve örnek olarak Aliya, Mehmet Akif ve 'Bir Medeniyetin Vicdanı' dediği Sezai Karakoç çalışmaları bu meyanda anılmalıdır.

İstikameti ve devamlılığı önemseyen bilge duruşu üzerinden onu 'amellerin en hayırlısı, az da olsa devamlı olanıdır' rivayeti ile özdeşleştirdim.

Akif Emre velüd bir yazar idi. Eserleri arasında Müslümanların modern dünyaya kendi özgün göstergelerini sunmaları gerektiğini işleyen 'Göstergeler' vardır. Bu arada Foucault'yu hatırlatan bir tebessüm ile not düşmeliyim ki, 'göstergeler' kelimesine, Akif Emre gibi derinlik ve çok katmanlılık yükleyerek yeniden dolaşıma sunan başkası olmadı. Tarihe mal olmuş bir aklın tezahürleri olarak Aliya'dan Hasan Turabi'ye, Muhammed Esed'den Turan Koç'a, düşünsel, siyasal ve mekânsal göstergeler kitabın omurgasını oluşturur.

Arnavutçaya da çevrilen ve 'geçmiş bugüne çağırmanın bugünü de geçmişle tanıştırmanın' estetik dokunuşları olarak 'İz'ler' kitabı bir diğer ürünüdür. Emre bu eserinde, 'Yeryüzünün omuzlarında gezmek' ayetini örnekleyen bir çaba ile takdiri hak eder.

Küreselleşme, modern algılar ve siyasal kulvarlar üzerinden tanımlamaya çalıştığı yeni dünya düzeni olarak 'Küreselliğin Fay Hattı' çalışması ile; gözlem, üretkenlik, mekânsal bilinç ve zamana şahitlik düzleminde 'Çizgisiz Defter'i de eserleri arasında anabiliriz.

Hayra dair çabaları ile tamamladığı hayatı onun en büyük 'GÖSTERGELER'i ve 'İZ'LER'i olacaktır.

Akif Emre'ye Allah'tan rahmet diliyorum. Mekânı cennet olsun...